

UKRAJNA SZIGORÚ NYELVTÖRVÉNYE NEM MÉLTÓ AZ EU-HOZ

Drs. G. Landman

BEVEZETŐ:

Ukrajna mint EU-s jelölt állam a nyelvi jogok helyreállításával jelentős hiteles lépést tehet a béke irányába és megmutathatja kötődését az európai értékekhez.

Júniusban Ukrajna EU-s jelölt státuszt kapott, miután az Európai Tanács kiegészítő feltételeket szabott az országnak. Többek között arról a feltételről van szó, hogy a korrupcióval szembeni fellépés mellett, kiviteleznie kell a Velencei Bizottság által az ukrán nyelvtörvényre vonatkozó ajánlásait. Továbbá Ukrajnának figyelembe kell vennie a nemzeti kisebbségeket érintő keretszerződés legfrissebb ellenőrző ciklusát. Ez a szerződés szavatolja a kisebbségi nyelvek szabad használatát.

A nyelvi jogok jelentőségét nem szabad lebecsülni. Jugoszláviának az etnikai szétesését követően éppen a nyelvi jogok képezték a volt szovjet országok európai integrációjának az egyik feltételét. Szlovákia és Románia két, amely nagy létszámú kisebbségekkel rendelkező ország soha nem került volna be az Európai Unióba, ha a saját lakosságának az emberi jogait annyira semmibe vette volna, mint Ukrajna.

Szelmenc

A koppenhágai kritériumok részletesen tartalmazzák azokat a feltételeket, amelyeknek egy tagjelölt országnak eleget kell tennie. Az első kritérium szerint a tagjelölt országnak stabil berendezkedéssel kell rendelkeznie, amely szavatolja a demokráciát, a jogállamiságot, az emberi jogokat, tiszteli és védelmezi a kisebbségeket. Az ukrán nyelvtörvény, amelyet Ukrajna közvetlenül az Európai Unióval kötött társulási szerződés ratifikációját követően fogadott el (2017-ben), nem összeegyeztethető ezzel a kritériummal.

Ez a nyelvtörvény, amely megtiltja az ukrántól eltérő nyelvek nyilvános használatát, fenyegeti például a kárpátaljai szelmenci lakosokat. Ennek a falucskának a története találónan mutatja be Ukrajnának a történetét. Ez a falu 1919-ig az Osztrák- Magyar Monarchiához tartozott, majd Csehszlovákiához és 1938-tól Magyarországhoz. 1945-

ben határt húztak a falun át, így a falu egy része a Szovjetunióhoz került, a másik része pedig Csehszlovákiához. A kilencvenes években a szelmenci lakosok egy része Ukrajnában, a másik része Szlovákiában ébredt. A változó határokkal ellentétben a falu lakóinak nyelve változatlan maradt.

Evangelizáció

Román anyanyelvű ukrán állampolgárok ugyanabban a helyzetben vannak, mint az Ukrajnában élő magyarok. Ukrajnában élő románok a nyelvi jogaiknak és anyanyelven történő oktatásuk semmibe vételéről számoltak be 2021 végén az Európa Tanács egyik ülésén. Bár az ukrán nyelvtörvény az oroszok kisebbség ellen irányult, hátrányosan érintette a többi kiszolgáltatott történelmi kisebbséget. Ukrajna járulékos veszteségként könyvelte el, amely az ukrán-orosz konfliktus során keletkezett.

Az orosz nyelv betiltására vonatkozó érvényes rendelkezések is az abszurditást súrolják. Közben már az is tilos, hogy a kereskedelemben az ukrán nyelvtől eltérő más nyelven lehessen megszólalni. Az orosz nyelvű újságok megjelentetése is tilos. Egy evangelizációs adót nemrég Magyarországra költözött, mert Ukrajnában tilos a rádióban az orosz nyelvű evangelizáció.

Politikai akarat

Az EU-s tagjelölt Ukrajna a nyelvi jogok visszaállításával egy közvetlen és hiteles lépést tehet a béke irányába és ugyanakkor bebizonyíthatja az Európai Unió értékei iránti elkötelezettségét. Ehhez az egyetlen szükséges erőfeszítés a politikai akarat.

A szerző az Európai Nyelvi Jogok Alapítvány titkára , Amsterdam.

Megjelent Az RD 2022 október 3. Számában.

https://language-rights.eu/LANDMAN_RD_OEKRAINSE_TAALWET03102022.pdf